

Lectio 3

a. Cepheus et Cassiope Andromedam filiam habent.	1. Το μαντείο απαντά:
b. Cassiope, superba forma sua,	2. Τότε ο Κηφείας δένει την Ανδρομέδα πάνω σ' ένα βράχο.
c. cum Nymphis se comparat.	3. Το κήτος κατευθύνεται προς την Ανδρομέδα.
e. Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam marinam	4. Ο Κηφείας και η Κασσιόπη έχουν κόρη την Ανδρομέδα
f. quae incolis nocet.	5. Βλέπει την κόρη και θαμπώνεται από την ομορφιά της.
g. Oraculum incolis respondet:	6. συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νύμφες
h. "regia hostia deo placet".	7. Ο Κηφείας, η Κασσιόπη και οι κάτοικοι της Αιθιοπίας χαίρονται πάρα πολύ.
i. Tum Cepheus Andromedam ad scopulum adligat;	8. το οποίο αφανίζει τους κατοίκους.
j. Belua ad Andromedam se movet.	9. «Βασιλικό σφάγιο αρέσει στο θεό»
k. Repente Perseus calceis pennatis advolat;	10. Η Κασσιόπη, περήφανη για την ομορφιά της,
l. Puellam videt et stupet forma puellae.	11. Ο Κηφείας σκοτώνει με το δόρυ το κήτος
m. Perseus hasta beluam delet	12. Ο Ποσειδώνας, επειδή οργίστηκε, στέλνει στην ακτή της Αιθιοπίας θαλάσσιο κήτος
n. et Andromedam liberat.	13. Ξαφνικά καταφτάνει πετώντας ο Περσείας με τα φτερωτά σανδάλια
o. Cepheus, Cassiope et incolae Aithiopiae valde gaudent.	14. και ελευθερώνει την Ανδρομέδα.

Λεξιλόγιο:

Ουσιαστικά:

Ρήματα

Επίθετα Β/κλιτα

Filia-ae: κόρη
Forma-ae: μορφή
Ora-ae: ακτή
Belua-ae: κήτος
Incola-ae: κάτοικος
Hostia-ae: σφάγιο
Puella-ae: κοπέλα
Hasta-ae: δόρυ

Comparo: συγκρίνω
Adligo: δένω
Advolo: πετώ
Libero: ελευθερώνω

1^η συζ.

Habeo: έχω
Urgeo: σπρώχνω
Noceo: ενοχλώ
Respondeo: απαντώ

Placeo: αρέσω
Movéo: κινώ
Video: βλέπω
Stupeo: θαμπώνομαι
gaudeo: χαίρομαι

2^η συζ.

Marinus-marina-marinum: θαλάσσιος
Regius-regia-regium: βασιλικός
Pennatus-pennata-pennatum: φτερωτός

Αντωνυμίες:

Προσωπική ego, tu -sui

Κτητική meus, mea, meum: δικός μου..
 tuus, tua, tuum: δικός σου...
 suus, sua, suum: δικός του...

Επιρρήματα:

Repente: ξαφνικά
 Tum: τότε
 Valde: πάρα πολύ

Προθέσεις:

Cum+ αφαιρετική: μαζί, με
 Ad+ αιτιατική: προς, σε

Σύνδεσμοι:

et: και

1) Α΄ Κλίση ουσιαστικών: περιλαμβάνει ουσιαστικά αρσενικού και θηλυκού γένους με χαρακτήρα αρχικού θέματος το – a.

	Singularis	Pluralis	Παράδειγμα	
Nominativus:	-a	-ae	incola	incolae
Genetivus:	-ae	-arum	incolae	incolarum
Dativus:	-ae	-is	incolae	incolis
Accusativus:	-am	-as	incolam	incolas
Vocativus:	-a	-ae	incola	incolae
Ablativus:	-a	-is	incola	incolis

2) Β΄ Κλίση ουσιαστικών: περιλαμβάνει αρσενικά σε –us και -er

	Singularis	Pluralis	Παράδειγμα	
Nominativus:	-us	-i	scopulus	scopuli
Genetivus:	-i	-orum	scopuli	scopulorum
Dativus:	-o	-is	scopulo	scopulis
Accusativus:	-um	-os	scopulum	scopulos
Vocativus:	-e	-i	scopule	scopuli
Ablativus:	-o	-is	scopulo	scopulis

και ουδέτερα σε –um -i

	Singularis	Pluralis	Παράδειγμα	
Nominativus:	-um	-a	oraculum	oracula
Genetivus:	-i	-orum	oraculi	oraculorum
Dativus:	-o	-is	oraculo	oraculis
Accusativus:	-um	-a	oraculum	oracula
Vocativus:	-um	-a	oraculum	oracula
Ablativus:	-o	-is	oraculo	oraculis

3) Επίθετα Β/κλιτα (σελ. 28-29 Γραμματικής): Κλίνονται όπως τα ουσιαστικά, δηλ. το αρσενικό και το ουδέτερο όπως τα ουσιαστικά της β΄ κλίσης, το θηλυκό όπως τα ουσιαστικά της α΄ κλίσης.

	Singularis			Pluralis		
Nominativus:	regius	regia	regium	regii	regiae	regia
Genetivus:	reg(i)-i	regiae	reg(i)i	regiorum	regiarum	regiorum
Dativus:	regi-o	regiae	regio	regiis	regiis	regiis
Accusativus:	regi-um	regiam	regium	regios	regias	regia
Vocativus:	regi-e	regia	regium	regii	regiae	regia
Ablativus:	regi-o	regia	regio	regiis	regiis	regiis

4) Προσωπική Αντωνυμία

	Singularis			pluralis		
	α' πρ.	β' πρ.	γ' πρ.	α' πρ.	β' πρ.	γ' πρ.
Nom.	ego	tu	---	nos	vos	---
Gen.	mei	tui	sui	nostri+nostrum	vestri+vestrum	sui
Dat.	Mihi+mi	tibi	sibi	nobis	vobis	sibi
Acc.	me	te	se	nos	vos	se
Voc.	-----					
Abl.	a me	a te	a se	a nobis	a vobis	a se

Κλίση Κυρίων Ονομάτων

I. Κατά την Α' Κλίση:

Nominativus	Aeneas	Anchises	Perses	Andromeda Andromede	Athenae
Genetivus	Aeneae	Anchisae	Persae	Andromedae Andromedes	Athenarum
Dativus	Aeneae	Anchisae	Persae	Andromedae	Athenis
Accusativus	Aenean (Aeneam)	Anchisen (An- chisam)	Persen (Persam)	Andromedam Andromedan	Athenas
Vocativus	Aenea	Anchise (An- chisa)	Perse (Persa)	Andromeda Andromede	Athenae
Ablativus	Aenea	Anchisa	Persae (Persa)	Andromeda Andromede	Athenis

II. Κατά τη Β' κλίση

Nominativus	Ovidius	Vergilius	Cepheus	Perseus
Genetivus	Ovidi	Vergili	Cephei	Persei
Dativus	Ovidio	Vergilio	Cepheo	Perseo
Accusativus	Ovidium	Vergilium	Cepheum (Cephea)	Perseum (Persea)
Vocativus	Ovidi	Vergili	Cepheu	Perseu
Ablativus	Ovidio	Vergilio	Cepheo	Perseo

III. Κατά τη Γ' κλίση

Nom.	Cassiope	Neapolis	Scipio	Cicero	Hercules	Cato	Caesar
Gen.	Cassiope	Neapolis	Scipionis	Ciceronis	Herculis (Herculi)	Catonis	Caesaris
Dat.	Cassiope	Neapoli	Scipioni	Ciceroni	Herculi	Catoni	Caesari
Acc.	Cassiope	Neapolim Neapoli	Scipionem	Ciceronem	Herculem	Catonem	Caesarem
Voc.	Cassiope	Neapolis	Scipio	Cicero	Hercule (Hercle)	Cato	Caesar
Abl.	Cassiope	Neapoli	Scipione	Cicerone	Hercule	Catone	Caesare

4) Τα Ρήματα 1^{ης}, 2^{ης}, 3^{ης} και 4^{ης} συζυγίας και το βοηθητικό ρήμα sum:

Η λατινική γλώσσα έχει 4 ομάδες ρημάτων, ανάλογα με τον ρηματικό χαρακτήρα τους: η 1^η περιλαμβάνει ρήματα με χαρακτήρα -a, η 2^η με χαρακτήρα -e, η 3^η με χαρακτήρα σύμφωνο ή -u και η 4^η με χαρακτήρα -i.

Οι βασικές καταλήξεις για την Οριστική και Υποτακτική όλων των χρόνων στην Ενεργητική φωνή (με μικρές διαφοροποιήσεις) είναι οι εξής: -o (-m), -s, -t, -mus, -tis, -nt. Π.χ.

<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ</u>				
Α' συζυγία	β' συζυγία	γ' συζυγία	δ' συζυγία	sum
<u>ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ</u>				
Am-o	dele-o	leg-o	audi-o	su-m
Ama-s	dele-s	leg-i-s	audi-s	e-s
Ama-t	dele-t	legi-t	audi-t	es-t
Ama-mus	dele-mus	leg-i-mus	audi-mus	su-mus
Ama-tis	dele-tis	leg-i-tis	audi-tis	es-tis
Ama-nt	dele-nt	leg-unt	audi-unt	su-nt

<u>ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΥ</u>				
Ama-bam	dele-bam	leg-e-bam	audi-e-bam	era-m
Amabas	dele-bas	leg-e-bas	audi-e-bas	era-s
Ama-bat	dele-bat	leg-e-bat	audi-e-bat	era-t
Ama-bamus	dele-bamus	leg-e-bamus	audi-e-bamus	era-mus
Ama-batis	dele-batis	leg-e-batis	audi-e-batis	era-tis
Ama-bant	dele-bant	leg-e-bant	audi-e-bant	era-nt

<u>ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΛΛΟΝΤΑ</u>				
Ama-bo	dele-bo	leg-am	audi-am	ero
Ama-bis	dele-bis	leg-es	audi-es	eris
Ama-bit	dele-bit	leg-et	audi-et	erit
Ama-bimus	dele-bimus	leg-emus	audi-emus	erimus
Ama-bitis	dele-bitis	leg-etis	audi-etis	eritis
Ama-bunt	dele-bunt	leg-ent	audi-ent	erunt

<u>ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ</u>				
Ama-v-i	dele-v-i	leg-i	audi-v-i	fu-i
Ama-v-isti	dele-v-isti	leg-isti	audi-v-isti	fu-isti
Ama-v-it	dele-v-it	leg-it	audi-v-it	fu-it
Ama-v-imus	dele-v-imus	leg-imus	audi-v-imus	fu-imus
Ama-v-istis	dele-v-istis	leg-istis	audi-v-istis	fu-istis
Ama-v-erunt (-vere)	dele-v-erunt (-vere)	leg-erunt (-vere)	audi-v-erunt (-vere)	fu-erunt

<u>ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΥ</u>				
Amav-eram	delev-eram	leg-eram	audiv-eram	fu-eram
Amav-eras	delev-eras	leg-eras	audiv-eras	fu-eras
Amav-erat	delev-erat	leg-erat	audiv-erat	fu-erat
Amav-eramus	delev-eramus	leg-eramus	audiv-eramus	fu-eramus
Amav-eratis	delev-eratis	leg-eratis	audiv-eratis	fu-eratis
Amav-erant	delev-erant	leg-erant	audiv-erant	fu-erant

<u>ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΑ</u>				
Amav-ero	delev-ero	leg-ero	audiv-ero	fu-ero
Amav-eris	delev-eris	leg-eris	audiv-eris	fu-eris
Amav-erit	delev-erit	leg-erit	audiv-erit	fu-erit
Amav-erimus	delev-erimus	leg-erimus	audiv-erimus	fu-erimus
Amav-eritis	delev-eritis	leg-eritis	audiv-eritis	fu-eritis
Amav-erint	delev-erint	leg-erint	audiv-erint	fu-erint

II. Συντακτικά φαινόμενα: Η χρήση των πτώσεων (βλ. σελ. 35-36, 41,47)

Συντακτική Ανάλυση κειμένου:

- 1) **Cepheus et Cassiope Andromedam filiam habent:** Κύρια πρόταση κρίσεως.
Habent: Ρήμα
Cepheus et Cassiope : Υποκείμενα
Andromedam : Αντικείμενο
Filiam: Κατηγορούμενο του αντικειμένου
- 2) **Cassiope, superba forma sua, cum Nymphis se comparat:** Κύρια πρόταση κρίσεως
Comparat: Ρήμα
Cassiope: Υποκείμενο
Se: Αντικείμενο (άμεση αυτοπάθεια)
Cum Nymphis: Εμπρόθετος προσδιορισμός (αφαιρετική) που δηλώνει σύγκριση
Superba: Επιρρηματικό κατηγορούμενο αιτίας
Forma: Αφαιρετική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου, ως επιρρηματικός στο superba
Sua: Επιθετικός προσδιορισμός στο forma
- 3) **Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam marinam:** Κύρια πρόταση κρίσεως
Urget: Ρήμα
Neptunus: Υποκείμενο
Beluam: Αντικείμενο
Marinam: Επιθετικός προσδιορισμός στο beluam
Iratus: Αιτιολογική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο Neptunus
Ad oram: Εμπρόθετη αιτιατική που δηλώνει κατεύθυνση σε τόπο
Aethiopiae: Γενική κτητική στο oram
- 4) **quae incolis nocet:** δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο beluam
nocet: ρήμα
quae: υποκείμενο
incolis: αντικείμενο
- 5) **Oraculum incolis respondet:** κύρια πρόταση κρίσεως
respondet: ρήμα
oraculum: υποκείμενο
incolis: αντικείμενο
- 6) **«regia hostia deo placet!»:** κύρια επιφωνηματική πρόταση
Placet: ρήμα
hostia: υποκείμενο
regia: επιθετικός προσδιορισμός στο hostia

deo: αντικείμενο στο placet

7) Tum Cepheus Andromedam ad scopulum adligat: κύρια πρόταση κρίσεως

adligat: ρήμα

Cepheus: υποκείμενο

Andromedam: αντικείμενο

ad scopulum: εμπρόθετη αιτιατική στάσης σε τόπο

tum: επιρρηματικός προσδιορισμός χρόνου

8) Belua ad Andromedam se movet: κύρια πρόταση κρίσεως

Ρήμα: movet

Υποκείμενο: belua

Αντικείμενο: se

Εμπρόθετη αιτιατική κατεύθυνσης σε πρόσωπο: ad Andromedam

9) Repente Perseus calceis pennatis advolat: κύρια πρόταση κρίσεως

Ρήμα: advolat

Perseus: Υποκείμενο

Calceis: Αφαιρετική του μέσου

Pennatis: Επιθετικός προσδιορισμός στο caleis

Repente: Επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου

10) Puellam videt: κύρια πρόταση κρίσεως

Videt: ρήμα

Perseus: (εννοούμενο) υποκείμενο

Puellam: αντικείμενο

11) Et stupet forma puellae: κύρια πρόταση κρίσεως, συνδέεται παρατακτικά με την προηγούμενη

Stupet: Ρήμα

Perseus: Εννοούμενο υποκείμενο

Forma: Αφαιρετική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου, ως επιρρηματικός στο stupet

Puellae: Γενική κτητική στο forma

12) Perseus hasta beluam delet : Κύρια πρόταση κρίσεως

Delet: Ρήμα

Perseus: Υποκείμενο

Beluam: Αντικείμενο

Hasta: Αφαιρετική του οργάνου στο delet

13) et Andromedam liberat: κύρια πρόταση κρίσεως, συνδέεται παρατακτικά με την προηγούμενη

liberat: ρήμα

Perseus: (εννούμενο) υποκείμενο

Androemdam: αντικείμενο

14) Cepheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent: κύρια πρόταση κρίσεως

gaudent : Ρήμα :

Cepheus, Cassiope et incolae: Υποκείμενα

Aithiopiae: Γενική αντικειμενική στο incolae

Valde: Επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1) Να επιφέρετε τις κατάλληλες τροποποιήσεις ώστε οι παρακάτω προτάσεις να είναι νοηματικώς και συντακτικώς αποδεκτές:

- a) Cepheus et Cassiope filiam habet.
- b) Cassiope superba formae suae est.
- c) Cassiope cum Nymphas se comparat.
- d) Neptunus ad ora Aethiopiae urget beluam marinam quae incolas nocet.

2) Να συμπληρώσετε τα κενά, επιλέγοντας από τη λέξη που βρίσκεται στην παρένθεση τον σωστό τύπο:

- a) Oraculum _____ (regina) respondet.
- b) Nobis forma puellarum _____ (placeo)
- c) Belua ad _____ (Perseus) se _____ (moveo), sed Perseus beluam delet _____ (hasta)
- d) Nos cum _____ (incola) Aethiopiae _____ (gaudeo)

3) Να κλίνετε τα ουσιαστικά filia, filius, oraculum και deus .